

25.85x33.38	1	21	עמוד	זמן קיבוץ	11/2025	95825786-0
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790						

משיחיים עליך:

דעת יחיד // תגובות ליענקל'ה הלפרט, "משיחיסט גאה", זמן קיבוץ 20.10.25

משיחיים עליך

בשם הציווי המשיחי מותר לדעת הקיצוניים לדכא, לשלול זכויות, לעקור מטעי זיתים, לשרוף חנויות ומכוניות ולגרש רועים משטחי המרעה. ולא נורא אם זה נגמר במוות של פלסטיני

אלישע שפירא

הרצל. היה פרגמטיסט כאשר העלה את "תוכנית אוגנדה" ולא פחות כאשר הבין שהעם היהודי לא יבוא לאוגנדה

הגאולה", ועד למי שאמר: "אסור לחלוטין להקדים את המאוחר ומעשיכם הם חילול השם". הקצה הזה הוא המשיחיות המנחה את הפלגים החרדיים הקיצוניים גם היום, ולכן הם שוללים את קיום המדינה ואינם מוכנים לשרתה. אני מבין שלא על כך באה גאוותו של חבר קיבוץ עין צורים, הקיבוץ שהיה בין חלוצי גוש עציון, נפל עם הגוש כולו במלחמת העצמאות והוקם מחדש בדרום.

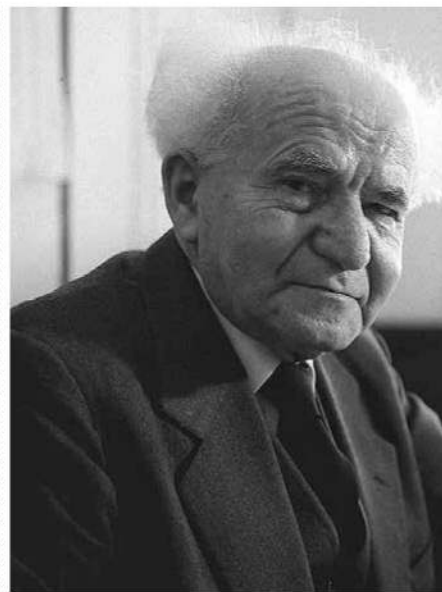
"בעלי הבית"

המחלוקת היותר קשה מתנהלת מול המשיחיות החדשה שחוללה מהפך, מעמדה פסיכית לגבי הארץ והציונות, עד כדי שלילתה, לעמדה היפר אקטיבית, ללא סייגים כמעט וללא גבולות של מותר ואסור. "גאולת הארץ" אינה זכות לשיטתם, היא חובה הנובעת מהציווי האלוהי, כנאמר: "והיה כי תבוא אל הארץ אשר ה' אלוהיך נתן לך נחלה וירשת וישבת בה" (דברים כ"ו, א').

הציווי שאינו רק מאפשר, הוא מחייב לדעת המשיחיים החדשים והוא אינו כוחל באמצעים. בשם הציווי הזה מותר לדעת המשיחיים הקיצוניים לדכא, לשלול זכויות, מותר לעקור מטעי זיתים, לשרוף חנויות ומכוניות, לגרש רועים משטחי המרעה וכיוצא בזה. ולא נורא אם זה נגמר במוות של פלסטיני, בכוונה או בשוגג. אומרים לי: "החמאס גרוע יותר, ברוע, ברצחנות, ובפנאטיות המוסלמית חסרת מעצורים". נכון, אין להשוות כלל, ולא נכון להשוות ולמרוד אותנו "בקנה מידה חמאסי". אם נידמה לחמאס יהיה זה סופה וכישלונה של הציונות. הזרם המרכזי בציונות האמין בזכותנו למדינה, לעצמאות וריבונות, הנובעת מתוקף ערכי המוסר האוניברסליים. מתוקף זכותנו להיות עם ככל העמים, כפי שנאמר בין השאר במגילת העצמאות.

תרומה יהודית למוסר האוניברסלי

אחת המחלוקות היותר משמעותית, המלווה את היהדות לאורך הדורות, מבחינה בין השליחות המוסרית של "עם סגולה" השואף להיות "אור לגויים", לבין ההתנשאות של "אתה בחרתנו מכל העמים", והחזון העקר (מקללת בלעם) האומר: "עם לבדד

בן גוריון. לא היה "משיחיסט" כאשר קיבל את תוכנית החלוקה כדרך מעשית למימוש החזון הציוני

המשיחיים. מדובר על מחלוקות שונות בתכלית ואפילו מנוגדות זו לזו.

אל תגידו יום יבוא, הביאו את היום

בדברי המשורר ("שיר לשלום") טמון החידוש העיקרי. הציונות המגשימה, להבדיל מהחלום המשיחי שלא חייב הגשמה כאן ועכשיו, צמחה על רקע שני תהליכים גדולים שהתרחשו בעם היהודי במעבר למודרנה. ההשכלה והחילוניות, וכמובן הרדיפות והפרעות. הציונות המגשימה רצתה לשנות את מציאות החיים היהודיים עכשיו ולא באחרית הימים. הציונות הזו יצאה כנגד "השב ועל תעשה" של הפרקטיקה המשיחית. על האופן בו התייחסו היהודים למשיחיות מלמד בין השאר הסיפור ההומוריסטי הבא: נוסע מגיע לעיירה ומבחין ביהודי שיושב על גג הבית בקצה העיירה. שואל הנוסע: "מה עושה יהודי על הגג?" משיב היהודי: "אני הצופה שאמור לבשר לתושבי העירה על בואו של המשיח". "ואיך העבודה?" שואל הנוסע. משיב היהודי: "המשכורת לא משהו, אבל פרנסה לכל החיים". כאשר יהודי אמר על דבר כלשהו שיקרה כאשר יבוא המשיח, התכוון לומר שלא יקרה לעולם. ההתנגדות של המשיחיים לציונות המגשימה נעה על כל הספקטרום בין מי שאמר "לא עליכם להביא את

לאחרונה התפרסם מאמרו של יענקל'ה הלפרט מעין צורים, "משיחיסט גאה". כמקובל במקומותינו תולה יענקל'ה את טיעונו באילנות גבוהים: הרצל ובן גוריון. נדמה לי שלא נחוצה מומחיות רבה, כדי להוכיח שעיקר תרומתם של שני המנהיגים הללו הייתה גישתם הפרגמטית לחזון הציוני וסדר עדיפויות של מתן קדימות לגאולת העם על פני גאולת הארץ. שניהם שללו את המשיחיות כתוכנית פעולה. הרצל היה פרגמטיסט כאשר העלה את "תוכנית אוגנדה", על פי סדר עדיפויות זה, והיה פרגמטיסט לא פחות כאשר הבין שהעם היהודי לא יבוא לאוגנדה, כאשר נשבע אמונים לירושלים בהכריו: "אם אשכח ירושלים תישכח ימיני, תדבק לשוני לחיכי".

יענקל'ה מצטט מספרו של בן גוריון, "ישראל והתפוצה", את המשפט החגיגי בעל הארומה האמונית: "תקומת ישראל הוכיחה כי חזון הגאולה המשיחי שפעם בלב העם היהודי בכל הדורות לא היה חזון בדים, אם כי רק אפס קצהו נתקיים בימנו".

בן גוריון לא כחל בשפה גבוהה ובמליצות, דבר שלא מנע ממנו לחתור למימוש החזון הגדול באופן פרגמטי. הוא לא היה "משיחיסט" כאשר קיבל את תוכנית החלוקה כדרך מעשית למימוש החזון הציוני. פרופ' דן שיפטן מסביר את נכונותו של בן גוריון לאמץ את התוכנית לחלוקת הארץ בוועידת בולטימור, מתוך אותו סדר עדיפויות פרגמטי, שנעשה דחוף במיוחד אל מול שואת העם היהודי במלחמת העולם השנייה. למי ששכח צריך להזכיר שעל אף אזכורו של "החזון המשיחי", שנועד לקשור את הציבור הדתי לציונות המגשימה, ולמרות הרדיפות, וגם לאחר השואה, רוב העם היהודי לא בחר בחזון הגאולה בארץ ישראל. רק מיעוט קטן, 600,000 הגיעו ונשארו בארץ עד להכרזת המדינה. נדמה שמספר דומה עברו בארץ ולא נשארו בה.

היות שלא ברורה לי מהות הגאווה המשיחית של יענקל'ה, אנסה להבהיר את האופן בו אני רואה את המחלוקות הגדולות של הציונות המגשימה עם מה שהיו ומה שהם היום הזרמים

ישכון ובגויים לא יתחשב". המחלוקת הזו חוזרת היום כמחלוקת בין שאיפתם של מחלולי הציונות המגשימה, לכונן "חברת מופת" פתוחה ומקושרת לעולם, לבין האידאולוגיה של "אנחנו בעלי הבית". חשוב לציין שאין זו מחלוקת בין חילונים לרתיים. זו מחלוקת החוצה את המחנות.

אני מכיר רבים בציונות הדתית (לא המפלגה) שאינם מבטלים את "הציווי האלוהי", אך אינם חושבים שהכול מותר בשמו ואין לו גבולות. המוסר היהודי שלהם אינו עומד בניגוד לערכים אוניברסליים, כלל אנושיים. להפך, לשיטתם (וגם להבנתי) היהדות השפיעה ותרמה לעיצוב הערכים המכוונים בחברות הדמוקרטיות הליברליות. אמירות ממקורותינו, כמו: "חביב אדם שנברא בצלם", "המציל נפש אחת כאילו הציל עולם מלא", "מה ששנוא עליך אל תעשה לחברך", "ואהבת לרעך כמוך", ו"בנפול אויבך אל תשמוח ובכשלו אל יגל ליבך", ועוד, מהדהדות בעוצמה רבה בדיון על ערכי המוסר האוניברסליים. עבור מי שאלו ערכיהם, הצמד בצלאל סמוטריץ ואיתמר בן גביר, מנהיגי הזרם המשיחי האקטיביסטי של היום, הם סטיה מהיהדות הנורמטיבית. וודאי שהם סטיה מהיהדות שלי.